

היה הרכב היחיד שיכולתי לחזור בו לבסיס שלי. סרן כרמלי היה שייך לגדוד שלי. לא הכרתיו עד לאותו ערב מפני שבסך הכל הייתי בגדוד הזה רק יומיים. נסענו למשטרת צמת. שם העיר כרמלי את אחד הקצינים, ועלינו יחד עמו על קומאנדקאר שהוביל אותנו למשלט. את הסגן הראשון שארנו בצמת. סיררנו במשלט והראו לנו במקום כחמי דם, שנשארו אחרי ההתנגשות שהיתה באותו יום עם הסורים. בשלוש לפנות בוקר חזרנו לצמת. שוב ניסינו לשוא להתייעץ את הסגן, עד שהקומאנדקאר דחף אותנו. בדרך הראשונה כבה מנוע הסגן שוב. כרמלי ואני התחלנו לטפל בו בכל מיני שיטות, אך שום דבר לא הועיל. לבסוף תפסנו מכונית של חלב שמשכה אותנו. אני נהגתי בסגן. כרמלי נשאר במקום. עשיתי סיבוב, חזרתי אליו, העליתי אותו למכונית והמשכתי לנהוג עד לבסיס שלנו.

מי נרצח? מה נרצח?

הגענו למחנה בשעה 8 בבוקר, אחרי ארוחת הבוקר, כ־12 שעות אחרי שיצאתי ממנו. בשעה 10 או 10:10 וחצי היתה צריכה להתקיים ישיבת רבייהסמלים. לקראת זה התרחצתי, גזזתי את ציפורני, החלפתי בגדים, נתתי להיט לגהץ את הבאטלדרס שלבשתי גם בסבריה, ולבשתי מחדש. לא היה לי באטלדרס אחר.

הספקתי לשבת כחצי שעה עם רבייהסמלים, כאשר לפתע נכנסו למשרדי שני שוטרים אורחיים בלוחית סמל משטרה, ושאלו אם אני רס"ר שמחון. אמרתי שכן. הם שאלו אם אפשר לדבר אתי ביחידות, ואמרתי: "בבקשה".

שיחררתי את רבייהסמלים ואז ניגש אלי הסמל, הניח יד על כתפי ואמר: "אני אוסר אותך באשמת רצח".

ברגע הראשון חשבתי שבאו אנשים מן הגדוד כדי למתוח אותי. בתוקף תפקידנו באותה תקופה ובאותו אזור היה לנו מגע עם שוטרים. עברה בי המחשבה שמישהו אירגן כאן מתיחה לרס"ר החדש.

היא כתבה על התמונה: "כה טוב היה..."

תמונה זו של חיים שמחון ומירה ארצי צולמה על שפתימה של נתינה, ביום בו רבו השניים על ענין פעוט. כעבור כמה ימים לקחה מירה את התמונה טן הצלם ושלחה אותה אל חיים שמחון. על גב התמונה כתבה: "... כה טוב היה... 25 ספטמבר".

אבל כשהוא חזר שנית על דבריו בצורה רצינית, שאלתי אותו: "מי נרצח? מה נרצח?" והוא אמר: "אני לא יודע. שלחו אותי לאסור אותך באשמת רצח. האם אתה מתנגד שאני אעצור אותך?"

באותו רגע גם עלה בדעתי שאולי קרה אמש משהו במישלט שביקרנו, כי השוטרים שאלו גם על סרן כרמלי והשבתי שבאו לעצור גם אותם. באותה שעה נכנס לחדר המפקד התורן, סגן זאב, שגם אותו הכרתי זמן רב לפני כן, וגם הוא שאל את הסמל מי נרצח. הסמל חזר ואמר שאינו יודע.

הסמל ביקש לערוך חיפוש בכלי. לקחנו אותו לחדר, שגרתי בו עם עוד כמה קצינים, ונתתי לו לחפש במזוודה שלי. הוא חיפש בחדר. כאשר שאלנו אותו מה הוא מחפש ענה: "חבל עם דמו" הוא כתב דו"ח, (דומני שלא הוגש לבית המשפט) וסגן זאב, הסמל ואני חתמנו עליו.

לפי בקשת הסמל, ניגשנו למכונית שנסענו בה אמש. גם שם חיפש משהו, לא ברור מה, עשה דו"ח וחתמנו. יגן זאב שאל אותי אם אני רוצה שיקרא למשטרה הצבאית, אולם אמרתי לו שאין צורך, שרק ארד לראשפינה ואם יתברר שחלה כאן טעות.

נשארתי במשטרת ראשפינה עד שעה אחת וחצי. אז הופיע ע. מ. מ. רייס, בלוחית סמל, ישב מולי ואמר: "אני מאשים אותך ברצח מירה ארצי, שביצעת עם אחריים".

זו היתה הפעם הראשונה ששמעתי שקרה משהו למירה. אמרתי שזה לא יתכן, וכי רק אתמול בערב הייתי איתה. אבל הוא הסביר לי שזו "מירה ארצי מדגניה א', הבחורה שהיית איתה אתמול בלילה, ושהיא נרצחה".

נשארתי יושב מהומם.

הביאו לי כוס מים, והוא אמר לי לפי הנוסח המקובל שאני יכול למסור עדות, אם אני רוצה. הסכמתי למסור עדות. בסיומה ביקשתי אותו שיבוא איתי לטבריה, ואני אראה לו בדיוק איפה הייתי עם מירה ואיפה נפרדתי ממנה. הוא הסכים.

לקחתי את ע.מ.מ. רייס, יחד עם עוד כמה קציני משטרה מטבריה, לבית הקפה עבאדי, והראיתי להם בדיוק כל צעד שעשיתי עם מירה באותו ערב.

הובלתי את רייס למקום שביליתי עם מירה. גא ראיתי אז כל צורך לפרט מה עשינו יחד בדיוק, כי לא רציתי להוציא לאור את היחסים הפרטיים שלנו.

הובלתי חזרה לבית הקפה, שאלו הלכה מילה כשנפרדנו. בדרך לבית הקפה הוא שאל אם אני רוצה לראות איפה מצאו את מירה. שאלתי אותו אם היא עוד נמצאת שם, ותוא אמר שלא.

הוא לקח אותי למקום שמצאו את מירה. זה היה ליד חורבות של בית, בשטח של הריסות, מאחורי בית הקפה.

חזרנו לבית הקפה, ושם רשם רייס דו"ח מפורט מאד על כל תנועה שנעשתה על ידי ועליי מירה באותו לילה, ועל כל צעדי בנמך שהראיתי לו את המקומות. חתמתי על הדו"ח, ובאותו רגע לא שמתי לב — מחמת התרגשותי — שהוא השמיט מן הדו"ח כי היה זה הוא שהציע לי לראות את מקום הפשע, וכי הוא לקח אותי לשם. אחת הנקודות שלא התעוררו משום מה בבית המשפט.

לקחו אותי לחדר בקומה השנייה במשטרת טבריה. שם היו כמה קצינים ואנשי המשטרה הצבאית. רבתי שם עם אחד הקצינים. אבל רייס דיבר אלי בלשון חלקות והרגיע אותי.

ביקשתי מרייס רק דבר אחד: שלא יצמצם את החקירה נגדי. אמרתי שאני מבין שהוא צריך לעצור אותי, מאחר שהייתי עם מירה באותו ערב, אבל שלא יתן בינתיים לרוצח האמיתי להימלט. ואז שמעתי בפעם הראשונה את תשובתו, שעליה חזרו הוא ושאר החוקרים עשרות פעמים בימים הבאים: "אתה אהבת אותה! אתה רצחת אותה!"

ביקשתי מרייס שיעשה איתי מה שירצה, שיתן לי זריקת אמת, או יביא אותי למכונת אמת. התשובה היתה שוב ושוב: "אתה אהבת אותה! אתה רצחת אותה!"

למחרת היום שיגרתי מכתב להורי מירה, דרך החוקר של המשטרה. הודעתי להם שדי נקיות מן הפשע. לא קיבלתי כל תשובה. באותו ערב הכניסו לי לחדר שני בלשים, בטענה שהם אסירים. ישבתי ושוחחתי עם אחד מהם בשם כהן, שהיכרתי אותו מהצבא. אך לא ידעתי שהוא בלש. סיפרתי לו את כל מה שקרה איתי, ושירטסתי לו מסה. אחר כך נעלם ולא ראיתי אותו יותר.

גם רמ"ח עופר, שהכרתי אותו מהבריגדה ומן המשטרה, הופיע בלילה השני בתאי וניסה לומר לי שמצבי אכזר, ושהוא מציע לי להודות באשמה. הוא סיפר שביקר בבית הורי בחיפה, ושם המצב נורא, ואחרי שעיינו בכל החקירות שנחקרתי הוא מציע לי להודות באשמה. אז יורידו את זה לסעיף של הריגה, ולא אקבל הרבה.

הסכרתי לו שאני חף מפשע, שאני קרבן בכל העסק הזה, ושאבקש את עזרתו. הוא יצא וחזר כעבור חצי שעה, עם אותו סיפור. אמרתי לו: "חשבתי שבאת אלי כחבר. עכשיו אני צריך לבקש אותך לעזוב את המקום." הוא הלך.

נתתי לה נוזל לציחצוח...

הכרתי את מירה ארצי באחד מבסיסי האימונים של הנח"ל. היא היתה סמלת מחלקה. אני הייתי רס"ר הבסיס. עקבתי אחרי עבודתה במשך איוה חודש ימים, ובאחד הימים קרה לי אינצידנט משמעותי איתה במגרש המיסדרים.

היא הופיעה למסדר כשהסמל שלה לא מצוחצח. שאלתי אותה למה הוא לא מצוחצח, והיא ענתה: "אני לא יודעת איך מצוחצחים אותו".

ביקשתי ממנה שתיוכנס אלי למשרד אחרי המיסדר. לקחתי את הסמל של הכובע שלה, ושלחתי אותו לירושלים, שיצחצחו את חציו במכונה. כשהחזירו אותו, קראתי לה, נתתי לה את הסמל ונוזל לציחצוח ("בראסו"), ואמרתי לה: "תביאי אותו בערב אלי, מצוחצח כולו".

בערב היא חזרה עם הסמל, אבל הוא לא היה מצוחצח. היא טענה שאינה יודעת איך עושים את זה, שאני אלמד אותה. ישבתי איתה וציחצחתי את הסמל. זו היתה היכרותנו הראשונה.

ציחצחתי את הסמל, הרכבתי אותו על הכובע והמשכתי לעקוב אחרי עבודתה בבסיס. נוכחתי לדעת שהיא מתאימה למלא תפקיד של רביסמל פלוגתי. הכנסתי אותה לתפקיד זה.

בתור רביסמלת היא היתה כבר קשורה איתי. עשרות פעמים ביום נכנסה למשרדי. נתקשרה בינינו ירירות, שבמרוצת הזמן הפכה לאהבה. היא היתה בת 20 וחצי, ואני הייתי בן 24.

הרקע שלנו היה שונה מאד. אני יליד חיפה, בן למשפחה ספרדית עתיקה, הנמצאת בארץ זה הדור הרביעי.

הורי גרו בקרית אליהו, ליד בת גלים. לאבי היתה פעם סנדלריה ברחוב החלוץ בחיפה. אחר כך שירת בדרגת רבימלה בצי הבריטי. כשהשתחרר, היתה לו חנות פכולת בקרית אליהו ואחר כך עיבד אדמות בסביבתנו, עד שפרש מהעבודה. כיום הוא בן 59, ואמי בת 56.

יש לי חמש אחיות ואח. למדתי בבית ספר אליאנט, וגמרתי בית ספר עממי. המצב הכלכלי לא איפשר לי, לאחי ולאחיותי להמשיך בלימודים, ולכן התחלתי, בהיותי נער, לעבוד כמסגר, עד שהתגייסתי בגיל 16 וחצי, למשטרת הישובים העבריים. שרתי בגדוד הגלבוני, בבית אלפא.

מהנזטרות עברתי כמעט ישר לבריגדה היהודית, והגעתי עד לבלגיה ולהולנד. בחזרוי ארצה, עוד בבריגדה, אירגנו אותי לאצ"ל. זה היה טבעי בשבילי, כי עוד בתור ילד הייתי חבר בבית"ר.

אחרי שיחרורי קיבלתי גיב אורחית ביחידת ההסרטה של הצבא הבריטי, בתור נהג. באותו זמן הייתי פעיל בהגנה, כמפקד אחת העמדות בקרית אליהו, ולבסוף, עקב טרוץ המלחמה, רוחקתי בשורות מלא להישב בקרית אליהו.

אותו זמן קיימתי גם קשר עם אצ"ל, וכשהגיע זמני להתחיל הצטרפתי ליחידה של אצ"ל, ובשירותיה השתתפתי בהתקפה על רמלה. יחד עם כל היחידות של אצ"ל צורפתי באמצע מלחמת העצמאות לצה"ל.

קראתי לה מירס...

שחינתי זמני להשתחרר, בחרתי בצבא הקבע כקאריירה. לא היה לי שום מקצוע אחר, כי למעשה עסקתי כל זמני בצבאות. הגעתי בשלבים שלבים לדרגת רס"ר, וזה היה תפקידי כשהתחלתי ללכת עם מירה, שהייתה ילידת משק ושהתחנכה מימיה הראשון על ברכי המשק ותנועת הקבוצות.

קראתי לה מירס, כי באותו זמן קראנו יחד ספר של רומן רולן בשם הנפש הקסומה. ששם גיבורתו היה אנט. הלכנו יחד שנה וחצי.

היחסים שלנו היו מיוחדים במינם, במסגרת צבאית. בתפקיד היא קראה לי "רס"ר שמחון" והתנהגנו ברשמיות, אולם אחרי העבודה באה לחדרי וקראה לי "חאיים", עם הדגש על ה"כרה האחרונה. היה לי חדר מסודר, עם תקליטיה גדולה, ולמעשה שהתה רוב זמנה הפנוי בחדרי.

הכינונו שם ארוחות לשנינו, שמענו תקליטים. לפעמים ביקרתי בלילה בחדרה, בבנין המדריכים. כל המצב היה עדין מאד. לא היה איכפת לנו. הסתכנו. לא פעם הונחתי בגללה דברים שמפולם לא הייתי מונית אותם לפני שהכרתי אותה.

הייתי רס"ר תקיף והגון. ניסו לצייר אותי אחר כך כשיטוס של רס"ר שמנבל את פיו ונוהג בגסות, אולם לא כך הבינותי את תפקידי. למדתי בבסיסי האימונים שעל הרס"ר להקפיד על משמעת וסדר, וכאשר ביקשו אותי לעבור לנח"ל סירבתי תחילה, אך כשהסכמתי השתלתי להנהיג גם שם את הנהוג שצריך להיות, לפי דעתי, בבסיס אימונים.

יתכן שלא כל אחד אהב את זה, ובמיוחד בני המשקם שהיו רגילים למשטר הרבה יותר חופשי. אולם כך הבנתי את תפקידי, ומילאתי אותו במשך שנתיים מבלי שמישהו מן הממונים עלי יעיר לי אסילו פעם אחת על התנהגותי במסגרת התפקיד.

רק הפליה עדתית...

אחרי שהשתחררה, הצלחתי לשכנע את מירה להתמסר לחודשיים לצבא הקבע. במשך ידעו שזו עבודתי, וכעסו עלי. הם היו מעוניינים שהיא תחזור למשק ששם שרר אז חוסר בידיים עובדות. התחלתי לכקר אותה במשק. לפני הצבא. גרה מירה בחדר עם הוריה, אך כשחזרה